

Інвестиційні процеси в умовах еколого-економічної нестабільності

Кліменко О.В., к.е.н., ст. викладач

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Сучасні кризи, глобалізація економіки, зміна структури та основ функціонування ринків, деформація навколишнього середовища вимагають від економічної науки перегляду багатьох фундаментальних принципів, вироблення нових правил поведінки економічних агентів.

Однією з головних загроз для існування людства уже протягом кількох десятиліть є екологічна проблема, у вирішенні якої позитивних зрушень так і не відбулося. Навпаки, вона набуває все нових форм прояву, відкриваються нові її аспекти, виникають нові загрози. Наслідком прояву виникнення та не вирішення екологічних проблем є еколого-економічна нестабільність в суспільстві.

В умовах глобальної економічної нестабільності, яка супроводжується екологічними та соціальними наслідками, важливої актуальності набувають питання щодо формування ефективного інструментарію управління інвестиційними процесами.

Наукові дослідження багатьох науковців присвячені проблемі встановлення та формування як економічної, так й екологічної стабільності. Незважаючи на значний внесок вчених у теорію інвестицій та розвиток, недостатньо вивченими та актуальними становляться питання дисбалансів розвитку, диспропорцій інвестиційних вкладень, особливостей поведінки інвесторів в контексті сталого розвитку та глобалізації.

У глобальному контексті з'являється необхідність формування нової парадигми вирішення соціо-еколого-економічних проблем, в основі якої мають бути цілі сталого розвитку соціально-економічних систем. Тенденції інвестиційної політики є відображенням цього розвитку.

Скорочення фінансового сектора в умовах фінансової кризи спричинило зменшення обсягів перетікання коштів з розвинених країн у країни, що розвиваються по каналах фінансового ринку. Для залежних від іноземних вкладень країн, що розвиваються це стало сильним зовнішнім шоком, який в науковій літературі часто називається «sudden stop» [1, с. 8–19].

Необхідно відзначити, що інвестиції є фундаментальною складовою розвитку. З одного боку, збільшення обсягів інвестицій створює можливості для сприяння сталому розвитку та підвищенню рівня життя в країнах-одержувачах, але з іншого – створює ризики. В той час, як уряд надає всі умови для інвесторів, суспільство може втратити доступ до ключових ресурсів існування, таких як земля, вода, ліси тощо, а збиток навколишньому середовищу може мати довгострокові наслідки [2].

Під *еколого-економічною нестабільністю* пропонуємо розуміти стан втрати кількісного та якісного балансу між економічними та екологічними факторами.

Сама по собі екологічна криза є продуктом розвитку економіки [3]. Природні катаклізми останніх років, викликані природними та техногенними чинниками, торкнулися розвинутих та депресивних регіонів країн світу. Все це свідчить про недосконалість політики та механізмів регулювання, у першу чергу, економічної діяльності господарчих суб'єктів, яка виявляється несумісною з наявним екологічним укладом [4].

Серед еколого-економічних факторів, які впливають на поглиблення еколого-економічної нестабільності в сучасних умовах, необхідно виділити наступні: відсутність збалансованої структури виробництва; високі темпи інфляції; поглиблення процесів диференціації регіонального розвитку; нерозвиненість фінансових інститутів; низька інноваційна активність вітчизняних підприємств; мала частка наукоємного виробництва, низька якість життя населення, яка не дозволяє зосередити увагу на вирішенні еколого-економічних проблем; неефективне використання та деградація природних ресурсів; низька екологічна усвідомленість, мотивація суб'єктів господарювання та населення; недосконалість еколого-економічних методів оцінки суспільно значущих проектів і програм тощо.

Таким чином, стан еколого-економічної нестабільності потребує від суб'єктів господарювання всіх рівнів управління застосовувати інструменти, дія яких спрямована на задоволення потреб суспільства з мінімальними витратами ресурсів.

1. Григорьева Л.М., Иващенко А.С. Актуальные вопросы мировой экономики 2010-2012. – Електроний ресурс. – Режим доступу: www.balticforum.org/files_uploads/files/book_2012_grigorjev.pdf.

2. Lorenzo Cotula. Investment contracts and sustainable development. – Електроний ресурс. – Режим доступу: <http://pubs.iied.org/pdfs/17507IIED.pdf>.

3. Лакей І.М. Економічні аспекти екологічних проблем в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / І.М. Лакей // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – Режим доступу до журн. : <http://vestnikdnu.com.ua/archive/200931/34-38.pdf>.

4. Пашкевич М.С. Обґрунтування екологічних та економічних «малих» факторів структурного рівноважного розвитку регіональних систем [Електронний ресурс] / М.С. Пашкевич // Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 6. – Режим доступу до журн. : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2012_6/160.pdf.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 95-97.

